

Meie inimesed

Lehekülje väljaandmist toetavad Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond, Rahvastikuministri Büroo ja Integratsiooni Sihtasutus.

KEELEOSKUS: Oma isakeele - eesti keele - omandas Hilja Makara alles täiskasvanuna

Hilja Makara ei häbene vigu teha

■ "Kui valesti ütlesin, naersin koos teistega," meenutab oma eesti keele õpinguid Jõhvi vaegkuuljate ühingu juht Hilja Makara, kes suhtleb oma abikaasa Robertiga vaheldumisi eesti, soome ja vene keeles.

SIRLE SOMMER-KALDA
sirle@pohjarannik.ee

Hilja Makara sündis perre, kus isa oli eestlane ja ema ingerisoomlane, kusjuures kodune keel oli lapsepõlvkodu hoopis vene keel. "Isa ei osanud soome keelt ja ema eesti keelt. Ja siis suhtlesidki vene keeles."

Koolis käis Hilja Lätis, kuhu sakslased nende pere Peterburi alt saatsid. Tema abikaasa Roberti ema oli samuti ingerisoomlane; nende pere saadeti aga Eestisse.

"Robert oli sõjaväes Kaliningradis ja mööda sõites tuli meile - meie emad olid tuttavad. Veel üks peika tahtis mind naiseks võtta, aga Robert ütles: "Ei, tema saab minu naiseks." Kutsus mind koolivaheajal Jõhvi. Nii kui tulin, läksime nädala pärast abielu registreerima. Mul polnud isegi passi kaasas. Saatasin Läti kirja ja palusin järele saata."

Aasta oli siis 1963. Algul oli noore pere suhtluskeeleks samuti vene keel. "Praegu suhtleme kuidas kunagi: vahel soome, vahel eesti keeles - ei pane tähelegi. Robert on nüüd õppinud ka vene keelt, nii et vahel vene keeles ka."

Hilja ja Roberti kolm poega - Roman, Raivo ja Raimond - on käinud vene koolis, kuid oskavad ka eesti keelt. Kõik lapselapsed õpivad eesti koolis.

Väsimatu korraldaja

Hilja ise hakkas oma isa emakeelt - eesti keelt - õppima alles täiskasvanueas. "Kui läksin Tammiku kolhoosi partorgina tööle, siis Metsalu Kalju oli seal aseesimees ja tema õpetas mind, et see on sõnnik, see traktor. Ja siis ma käisin ühes soome peres piima järel. Perenaine oskas ka vene keelt, aga ütles meele, et tema ei saa aru, räägi eesti keeles. Nii hakkasin õppima."

Hiljem, teedevalitsuse kaadriakonnas, oli eesti keele kasutamiseks küllalt võimalusi. "Kui valesti ütlesin, naersin teistega koos, ma ei kartnud vigu teha. Praegu, vaegkuuljate ühingu, kirjutatakse eesti keeles, vigu kui palju. Asetäitja siis parandab ja trükib. Niimoodi sain töö ka läbi."

Hilja kahetseb ainult, et läti keel hakkab ununema, sest pole enam, kellega pidevalt rääkides seda elusana hoida. Särtsakas naine on kand-

nud nii aasta vabatahtliku kui aasta memme tiitlit. Aktiivne on ta enda sõnul olnud kooliajast peale. Ja tegustemistah pole kustunud ka pensionieas.

Nii tõmbas ta kuus aastat tagasi käima eri rahvustest pensionäride klubi Landõs. "Venelased kurtsid, et neil ei ole oma klubi. Tegin siis ära, polnud kusagile energiat panna. Esimesel peol olid mõned üksikud, järgmisel juba 20 inimest, nüüd on üle saja liikme. Klubis käivad venelased, valgevenelased, grusiinid, soomlased, eestlased."

Ehkki eestlastel on oma klubid, põikavad mõned meelsasti ka Landõsi pidudele. Hilja arvab, et nad teevad seda temperamentsemate tantsude pärast. "Kui tuleb mõni Verka Serdjutška lugu, siis laud on tühjad. Ja keegi ei vaata, kuidas sa tantsid."

Hilja vedas Landõsi viis aastat, aga aasta tagasi andis juhtimise Gale Popovale üle. "Tahan praegu panna kogu oma jõu vaegkuuljate ühingu, et saada parimaks vaegkuuljate ühinguks Eestis," liigub ta uue eesmärgi poole.

Kodu on Jõhvi

"Ma ikka ütlen, et mind tunnevad koerad, kassid, vanad inimesed ja vaegkuuljad,"

naerab Hilja, kelle tutvusringkond on tänu tegustemisele vaegkuuljate ühingu ja pensionäride klubis mitmekordistunud.

Nooruses aktiivselt keskenduti tantsuga tegelemisele ja naisena

Hilja Makara on tagantjärele rõõmus, et ei kolunud ingerisoomlaste lahkumislaines Soome. "Kas ma oleksin Soomes saanud niimoodi midagi organiseerida? Iialgi! Jõhvi vallas olen omainimene, tulen, küsin ja keegi ei ütle mulle ära."

PEETER LILLEVÄLI

tunnistab, et tema sees on mehe vaim. "Mulle meeldivad mehed, lapsed on ka ainult poisid. Ja koer Raksi oli ka isane. Aga kelle temperament mul on? See on sama, kui võtad napsu ning jood näiteks õlut ja viina segamini," leiab ta värvika võrdluse.

Mitmel maal elanud naine tunneb end kõige rohkem kodus Jõhvis. Kui ingerisoomlased hakkasid riburada Soome

kolima, mõtles Hiljagi lahkumistega ühineda.

"Tahtsin minna keskmise poja pärast, kellel oli jalga amputeeritud, et saab seal edasi õppida. Siis olid rasked ajad. Aga väga hea, et ei läinud. Mis mul siin viga? Kas ma oleksin Soomes saanud niimoodi midagi organiseerida? Iialgi! Jõhvi vallas olen omainimene, tulen, küsin ja keegi ei ütle mulle ära."

Ida-Virumaal tegutseb 32 kultuuriseltsi

■ Maavanema juures tegutsev rahvuskultuuriseltside ümarlaud ühendab praegu 32 kultuuriseltsi, mis esindavad kõiki Ida-Virumaa linnu. Ümarlaua muredest ja plaanidest pa-jatas möödunud aastal ümarlaua juhiks saanud Aleksandr Dusman.

IRINA KIVISELG
irina@pohjarannik.ee

Ümarlaud on vabatahtlikkuse alusel tegutsev organisatsioon: keegi ei sunni kedagi, keegi ei maksa kellegi palga. Aastatepikkune praktika on näidanud, et ümarlauast on saanud omamoodi sild, mis ühendab valitsust ja rahvast.

"Meie istungitele, mis toimuvad iga kuu viimasel esmaspäeval, kutsutakse poliitikuid, ministeeriumide ja ametite esindajaid, spetsialiste, kes teavitavad toimuvatest sündmustest, vastavad küsimustele, arvestavad meie soovidega," räägib Aleksandr Dusman. "Seetõttu on need alati väga sisukad ning lisaks ümarlaua osalejate konstruktiivsele dialoogi-

le tuleme me pidevalt meelde Eesti mitmekultuurilisust, rahvusvahemuste esindajad saavad aga end tunda tihedalt seotuna meie riigi ja siin toimuvaga."

Igal seltsil oma trumbid

Paljud regionaalprojektid pole ümarlauast mööda läinud, rääkimata kultuurisündmustest, kuhu rahvusseltse pidevalt kaasatakse. Hoitakse suhteid teiste piirkondade samalaadsete seltsidega, ida-virulased osalevad nende üritustel ning nemad käivad siin külas.

Igal seltsil on oma huvid ning neist lähtuvalt ka tegevused, mis võivad teistelegi huvi pakkuda. Näiteks juudi rahvusselts on kuulus oma põnevate väljapanekute poolest, valgevenelased paistavad silma oma säravate kontsertidega, väga aktiivsed on ukrainlased ja ingerlased.

Kusjuures nii initsiatiiv kui ressursid tulevad seltsidelt, harilikult leiavad nad ise ka raha, et oma ideid teoks teha.

"Seltside sidemetest ei tõuse kasu mitte ainult neile endile - seltside tegevus arendab ka partnerlussidemeid eri riikide omavalitsuste vahel," kinnitab Dusman.

Iga-aastane "Loomepaja" festival Jõhvis, mille algatas ümarlaud, on oodatud pidupäev, mis liidab Ida-Viru rahvuskultuuriseltsi.

JEVGENI KAPOV

Ümarlaua väljasõiduistungid toimuvad perioodiliselt Ida-Virumaa eri linnades, andes sel moel võimaluse rahvusseltse eluga kursis olla, teha midagi elanikkonna paremaks informeerimiseks. Üks ümarlaua tegevusi on seotud rahvusvahelise koostööga - reaalse potentsiaal on tuua rahvusseltse vahendusel piirkonda rahvakultuuri- ja koguni ärisidemeid, erilist rõhku pannakse piiriäärsele koostööle.

Teine ümarlauaga tihedalt seotud ühiskondlik institutsioon on Ida-Virumaa integratsioonikeskus, mis töötab projektipõhiselt, algatades projekte, milles osalevad rahvuskultuuriseltsid.

Integratsioonikeskus on aju, mis algatab ideid, ümarlaua liikmed arutavad seda, seejärel otsib keskus ressursse, seltsid aga teevad need projektid teoks. Näiteks on antud välja raamat, korraldatud näitusi ja arvukalt rahvuskultuurifestivale.

osaleda sel moel Eesti integratsioonipoliitikas. Lähitulevikus on kavas ka kogemusi vahetada - külastada Lääne-Eestit, et seada sisse rahvusseltse vaheline dialoog.

Festival muutub

Kõige värskem idee, mida alles asuti välja töötama, on järjekordse traditsioonilise "Loomepaja" festivali korraldamine. Kriisiolukorda arvestades on mõningaid raskusi. Korraldajad ei taha armsaks saanud üritust muuta, kuid tunnustavad, et seda on siiski vaja, selleks tuleb aga leida raha. Hiljuti saatsime projektitaotluse integratsioonifondi Vmeste uude programmi. Kui kavandatu teoks saab, tuleb järgmine festival kahepäevane ning vaheldusrikkam, kuid ei toimu mitte juulis, nagu seni, vaid augustis. Igal aastal on meie festivalile saabunud esinejad välismaalt, tänanu on plaanis kutsuda kohale mõni Ukraina loomekollektiiv.

"Tänavune aasta on Euroopa kuulutatud muuseumiaastaks ning ka meie tahame seda teemat tulevase festivali raames kajastada," lisas Dusman. "Igal seltsil leidub kindlasti huvitavaid etnilisi esemeid, mida võiks näidata."

UUDISED

NARVA SAAB TEISE EESTIKEELSE GÜMNAASIUMI

Haridus- ja teadusminister Tõnis Lukas allkirjastas sel nädalal Narva Vanalinna riigikooli uue põhimääruse, mille alusel avatakse kooli juures gümnaasiumiosa, teatas haridus- ja teadusministerium.

Uuest õppeaastast töötab piirilinnas seega kaks eesti õppekeele gümnaasiumi.

Narva Vanalinna riigikooli avati põhikoolina 2000. aastal, mil Eestis alustas tegevust riiklikult toetatud keelekümblusprogramm. Narva Vanalinna riigikool on ainus Eesti kool, kus kõik õpilased õpivad varase keelekümbluse meetodika järgi.

Varase keelekümbluse klassides alustavad vene kodukeelelapsed õppimist täielikult eesti keeles, alates teise klassi teisest poolaastast lisandub vene keel ja seejärel juba neljandast klassist tulevad mõned õppeained vene keeles.

Kuuenda kuni üheksanda klassi programmis jagunevad eesti ja vene keeles õpitavad ained poolkeeleks.

Narva Vanalinna riigikoolis alustas 2000. aastal õpinguid kaks esimest klassi, kokku 56 õpilast, kes sel kevadel lõpetavad põhikooli. Neist 22 kavatakse jätkata sügisel avatavas gümnaasiumis.

Gümnaasiumiastme avamise peamisi põhjusi on lastevanemate soov, et nende lapsed, kes on põhikooli lõpuks omandanud kõrgel tasemel eesti keele, saaksid jätkata suures mahus eestikeelset õpet.

Lukas ütles, et just lastevanemate huvi avada oma laste konkurentsivõime tagamiseks uus eestikeelne gümnaasium, on oluline ja sümboolne. "Eesti riik on Narvas järjest rohkem nähtav ja loodan, et 2012. aastal on nüüd loodud koolis piisavalt õpilasi, et arendada välja uus puhas eestikeelne gümnaasium. Riik loodab ka linnale kuuluva Narva eesti gümnaasiumi jätkamist ja kosumist."

VAHETUSPROGRAMMID KUTSEKOOLOIDE ÕPILASTELE

Integratsiooni sihtasutus teatas, et kutseõppeasutustele on pakkuva veel üks keeleõppe võimalus, mille kohta on kutsekoolid ise soovi avaldanud.

Euroopa sotsiaalfondi programmi "Keeleõppe arendamine 2007-2010" raames on kutseõppeasutustele õppuritel võimalik osaleda keelelis-kultuurilises vahetusprogrammis.

Muukeelsed õpilased saavad minna eesti keelt ja erialakeelt õppima mõnda teise kooli vahetusõpilasena ning eesti õppuritel on võimalik minna teise kooli tugipõhilaseks. Selleks vajalikud kulutused katab integratsiooni sihtasutus.

Osalemaks vahetusprogrammis, tuleb leida endale Eestis partnerkool, kellega on samad erialad ja kelle juurde saab oma kooli õpilased saata. Taotlusi vahetusprogrammis osalemiseks võtab integratsiooni sihtasutus kutseõppeasutustelt vastu jooksvalt.